

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.004.04.2020

Pani
Barbara Makowska
Dyrektor
XXIII Liceum Ogólnokształcące
im. Ks. Prof. Józefa Tischnera w Łodzi
al. Józefa Piłsudskiego 159
92-301 Łódź

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/070 – Zabezpieczenie szkół przed zagrożeniami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	XXIII Liceum Ogólnokształcące im. Ks. Prof. Józefa Tischnera w Łodzi al. Józefa Piłsudskiego 159, 92-301 Łódź
Kierownik jednostki kontrolowanej	Barbara Makowska, Dyrektor, od 1 września 2014 r (akta kontroli str. 4-5)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania dla zapewnienia bezpieczeństwa w szkołach w sytuacji wystąpienia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. 2. Współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się sprawami bezpieczeństwa.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2020 (do czasu zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Małgorzata Chojnacka, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LLO/18/2020 z 28.02.2020 r. oraz LLO/73/2020 z 4.06.2020 r. (akta kontroli str.1-3)

¹ Dz. U. z 2020 r., poz. 1200, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że Dyrektor XXIII Liceum Ogólnokształcącego (dalej: Dyrektor) podejmował systematyczne działania dla zapewnienia bezpieczeństwa w Szkole w sytuacji wystąpienia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Dyrektor weryfikował znajomość procedur przez całą społeczność szkolną, a także organizował cykliczne ćwiczenia prowadzone w ramach tych procedur. Ponadto, Dyrektor przeprowadzał systematycznie kontrole zapewnienia bezpiecznych warunków korzystania z obiektów należących do XXIII Liceum Ogólnokształcącego (dalej: Szkoła, Liceum).

Niemniej w obowiązujących w Liceum procedurach na wypadek wystąpienia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych nie określono sygnału powiadamiania dla zidentyfikowanego zagrożenia oraz nie ustalono sygnałów określających odwołanie wcześniej ogłoszonego alarmu. W szkolnych apteczkach pierwszej pomocy ujawniono produkty z przekroczoną datą ważności. Ponadto Dyrektor nie przekazał do organu prowadzącego – Miasta Łodzi (dalej: organ prowadzący, Miasto Łódź) protokołów z kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły, czym nie dopełnił obowiązku wynikającego z § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach³.

Dyrektor Szkoły podejmował efektywną współpracę z innymi instytucjami zajmującymi się sprawami bezpieczeństwa. Uczniowie i pracownicy Szkoły uczestniczyli w warsztatach i szkoleniach uświadamiających o właściwych postawach w sytuacji zagrożenia. Ponadto, Dyrektor wielokrotnie informował organ prowadzący o zaleceniach i opiniach wydanych przez organy zewnętrzne po kontrolach związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym i zewnętrznym Szkoły oraz zgłaszał zapotrzebowanie na środki finansowe niezbędne do realizacji wytycznych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania dla zapewnienia bezpieczeństwa w szkołach w sytuacji wystąpienia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych

Opis stanu faktycznego

1. W kontrolowanym okresie w Szkole obowiązywały następujące procedury na wypadek wystąpienia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych:
- Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w XXIII Liceum Ogólnokształcącym w Łodzi (dalej: procedury

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz.U., 2020, poz. 1166

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

reagowania) obejmujące zagrożenia zewnętrzne⁵ oraz wewnętrzne⁶, a także inne zagrożenia związane z bezpieczeństwem cyfrowym⁷;

- Plan ewakuacji I stopnia na wypadek bezpośredniego zagrożenia (dalej: Plan ewakuacji);

- Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego (dalej: instrukcja p.poż.);

- Zasady bezpieczeństwa i higieny pracy;

- Instrukcja udzielania pierwszej pomocy.

Katalog zagrożeń opisanych w Procedurach reagowania był zgodny z zapisami zawartymi w dokumencie Bezpieczna Szkoła – Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych. Zakres wiedzy i schematy działania w poszczególnych sytuacjach były w dużym stopniu tożsame z zapisami zawartymi w rekomendacjach. Plan ewakuacji został uzgodniony z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa w Departamencie Prezydenta Urzędu Miasta Łodzi⁸.

Ponadto w Szkole została wdrożona procedura w zakresie efektywnego systemu przepływu informacji na temat zdarzeń krytycznych w placówkach oświatowych prowadzonych przez Miasto Łódź. O wszystkich zdarzeniach zaistniałych w Szkole od wdrożenia procedury, mających wpływ na bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli i pracowników Dyrektor powiadamiał Wydział Edukacji Urzędu Miasta Łodzi drogą elektroniczną lub telefoniczną. Ponadto każdorazowo Dyrektor zgłaszał incydenty Policji, która podejmowała stosowne działania prewencyjne.

(akta kontroli str. 43-228, 409-415)

Opisany w procedurach zakres odpowiedzialności był przypisany konkretnym osobom. Wyznaczono osoby funkcyjne i przydzielono im obowiązki wynikające z procedur. Ustalono także system alarmowania i zasady jego ogłaszania oraz wyznaczono miejsce przechowywania kluczy do drzwi ścieżek ewakuacyjnych. Procedury zostały jednak opracowane nierzetelnie, co zostało szerzej opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 43-150, 229-254)

Zgodnie z § 14 ust. 1 Statutu Szkoły sprawami bezpieczeństwa i higieny i pracy nauki w Liceum zajmował się pracownik do spraw bhp, społeczny inspektor pracy, kierownik gospodarczy i koordynator ds. bezpieczeństwa uczniów. Do zadań tego ostatniego należało m.in.: *diagnozowanie pojawiających się w szkole zagrożeń i integrowanie działań wszystkich podmiotów szkolnych oraz współpracujących ze środowiskiem w zakresie bezpieczeństwa, a także koordynowanie działań w zakresie bezpieczeństwa w ramach realizowanego w szkołach szkolnego programu wychowawczego i programu profilaktyki*. Jednakże w Szkole nie powołano osoby na stanowisko koordynatora ds. bezpieczeństwa uczniów. Jak wyjaśnił Dyrektor *zadania koordynatora ds. bezpieczeństwa uczniów zostały rozdzielone pomiędzy społecznego inspektora pracy, pracownika do spraw bhp oraz nauczyciela edukacji dla bezpieczeństwa*.

(akta kontroli str. 20-42, 281-343)

⁵ m.in.: ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu; wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły; podłożenie ładunku wybuchowego; podłożenie podejrzanego pakunku; wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły

⁶ m.in.: wystąpienie agresywnych zachowań w szkole lub tzw. „fali”; znalezienie w szkole substancji psychoaktywnych; wystąpienie kradzieży lub wymuszenia pieniędzy, przedmiotów wartościowych; wystąpienie przypadków pedofilii w szkole; rozpowszechnianie pornografii przez ucznia

⁷ m.in.: dostęp do treści szkodliwych, niepożądanych, nielegalnych; cyberprzemoc; naruszenie prywatności dot. nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły

⁸ Adnotacja z dn. 4.11.2014 r.

1.2. Zgodnie z § 7 ust. 3 Statutu Szkoły *nauczyciele i pracownicy zapoznani są z obowiązującymi w szkole procedurami*. Zostały one udostępnione w gabinecie Dyrektora. Instrukcje p.poż. wywieszane były również na korytarzach Szkoły. Procedury ewakuacyjne przypomniane zostały nauczycielom na Radach Pedagogicznych, które odbyły się w dn. 9 października 2018 r. oraz 7 października 2019 r.⁹. O procedurach ewakuacji, a także o procedurach reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń Dyrektor przypominał nauczycielom na organizowanych doraźnie spotkaniach na początku roku szkolnego oraz po ćwiczeniach ewakuacyjnych¹⁰, na których omawiane były wyniki ewakuacji, a także wskazywane zachowania i działania, które wymagają poprawy. Po ewakuacji szkoły w dn. 14 lutego br.¹¹, Dyrektor wystosował notatkę służbową do nauczycieli ze wskazaniem błędów popełnionych podczas opuszczania placówki oraz przypominał zasady ewakuacji.

Ponadto, jak oświadczył Dyrektor, nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa przeprowadzał rozmowy zarówno z pracownikami obsługi i administracji jak i nauczycielami z zakresu procedur ewakuacyjnych i bezpieczeństwa. O wszystkich nowowprowadzanych lub uaktualnianych procedurach Dyrektor informował na Radach Pedagogicznych, zebraniach lub poprzez komunikaty dyrektora.

W roku szkolnym 2018/2019 w szkole prowadzona była lista pracowników zapoznanych z Planem ewakuacji I stopnia na wypadek bezpośredniego zagrożenia. Każdy nauczyciel potwierdzał swoim podpisem zapoznanie się z procedurami. Osoby nowo przyjęte do szkoły były dopisywane do listy.

Na początku każdego roku na lekcjach wychowawczych uczniowie byli zapoznawani z zasadami ewakuacji oraz drogami ewakuacyjnymi w szkole. Dodatkowo znajomość procedur ewakuacyjnych była weryfikowana na zajęciach z edukacji dla bezpieczeństwa, a także podczas próbnych ewakuacji.

(akta kontroli str. 20-42, 281-365, 409-417)

1.3. W okresie objętym kontrolą, w szkole wystąpiły przypadki: fałszywego zgłoszenia o podłożeniu ładunku wybuchowego lub możliwym podpaleniu budynku (sześć), posiadania ostrego narzędzia (jeden), posiadania środków odurzających (jeden). We wszystkich przypadkach zagrożeń zastosowano właściwe procedury postępowania. W przypadku wniesienia na teren szkoły środków odurzających uczeń został relegowany ze szkoły, zaś z uczniem, u którego znaleziono ostre narzędzie, dyrektor przeprowadził rozmowę oraz wezwał do szkoły rodzica. O incydentach Dyrektor informował Wydział Edukacji Urzędu Miasta Łodzi oraz Policję.

Dyrektor wyjaśniła, że *po każdym z incydentów (...) na bieżąco przeprowadzana jest rozmowa dyscyplinująca z uczniem, w zależności od sytuacji uczestniczy w niej również pedagog, psycholog, wychowawca. W uzasadnionych przypadkach do szkoły wzywany jest rodzic. Ponadto na zajęciach wychowawczych oraz z edukacji dla bezpieczeństwa omawiane są konsekwencje wywołania różnych zjawisk.*

W Szkole nie był prowadzony rejestr zdarzeń dotyczący występowania zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Ich dokumentacja zamieszczana była w specjalnym segregatorze.

(akta kontroli str. 268-276, 409-415)

⁹ Co odnotowano w protokołach z posiedzenia Rady Pedagogicznej

¹⁰ Spotkania nie były protokolowane

¹¹ Fałszywy email o planowanym podpaleniu szkoły

1.4. W Szkole co roku przeprowadzano dla społeczności szkolnej ćwiczenia, na wypadek wystąpienia pożaru. W przeprowadzonych próbnych ewakuacjach uczniów, nauczycieli i pracowników administracyjnych brało udział 72,8% społeczności szkolnej tj. 275 osób z 378 w dniu 27 września 2019 r. oraz 86,6% społeczności, tj. 194 osoby z 224 w dniu 27 września 2018 r.¹². W ćwiczeniach brała udział Państwowa Straż Pożarna¹³. Z przebiegu ćwiczeń każdorazowo sporządzany był protokół. W protokole z przebiegu ćwiczeń ewakuacyjnych przeprowadzonych w 2019 r. nie odnotowano żadnych uwag.

Według oświadczenia Dyrektora dodatkowo na wniosek jednej z nauczycielek przeprowadzono próbną ewakuację na wypadek wystąpienia ataku terrorystycznego. O ćwiczeniach nie zostały powiadomione żadne służby. Przebieg ćwiczeń nie był dokumentowany. Nie sporządzono również żadnej notatki służbowej z przeprowadzonych ćwiczeń. Dyrektor nie potrafił wskazać daty przeprowadzenia próbnej ewakuacji na wypadek ataku terrorystycznego.

(akta kontroli str. 277-280, 344-353, 390-396)

1.5. Dyrektor zapewnił pracownikom Szkoły szkolenia w zakresie identyfikacji zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz szkolenia na temat udzielania pierwszej pomocy. W zorganizowanym w roku szkolnym 2018/2019 szkoleniu z zakresu ewakuacji przeciwpożarowej wzięło udział 23 z 27 zatrudnionych w Szkole nauczycieli w roku szkolnym 2018/2019 oraz wszyscy zatrudnieni nauczyciele (35) w roku szkolnym 2019/2020.

W szkoleniu z zakresu udzielania I pomocy zorganizowanym w marcu 2018 r. wzięło udział 34 z 35 wszystkich zatrudnionych w szkole. Osoby zatrudnione po 1 września 2019 r. (17) nie zostały dotychczas przeszkolone w tym zakresie.

Dyrektor wyjaśniła, że szkolenie z udzielania I pomocy nie zostało przeprowadzone z uwagi na ogłoszenie stanu epidemiologicznego od marca br. Zorganizowane zostanie w najbliższym możliwym terminie – prawdopodobnie w sierpniu br. Jednakże wszyscy nowo przyjmowani pracownicy odbywają szkolenie wstępne, podczas którego przedstawiane są procedury obowiązujące w szkole, w tym: instrukcja p.poż, plany ewakuacji, regulamin bhp, procedury reagowania w przypadku wystąpienia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, a także instrukcja udzielania I pomocy.

Ponadto, w okresie objętym kontrolą odbyły się następujące szkolenia:

- szkolenie antyterrorystyczne (marzec 2018 r.), w którym wzięły udział 34 osoby z 35 zatrudnionych w Szkole;
- szkolenie nt. dopalaczy (styczeń 2018 r.), w którym wzięło udział 23 z 26 nauczycieli.

(akta kontroli str. 277-280, 419)

1.6. Wejście do budynku Szkoły możliwe było za pomocą karty magnetycznej lub domofonu (z możliwością wyboru sekretariatu lub tzw. dyżurki). Weryfikacji osób wchodzących bez użycia karty magnetycznej dokonywał wyznaczony pracownik Liceum. W Szkole prowadzona była książka wejść/wyjść, w której odnotowywano każde wejście/wyjście osoby niebędącej uczniem lub pracownikiem/nauczycielem Szkoły. W Szkole nie funkcjonował system monitoringu wizyjnego.

Plany ewakuacyjne Szkoły umieszczone były na ścianach korytarzy, na każdym piętrze odpowiednie dla kondygnacji. Z pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi zapewniona była możliwość ewakuacji w bezpieczne miejsce na zewnątrz budynku,

¹² W ćwiczeniach ewakuacyjnych brali udział wszyscy obecni w danych dniach na terenie szkoły

¹³ W ćwiczeniach nie brały udziału inne podmioty, nie prowadzono również konsultacji w zakresie ich przebiegu

drogami komunikacji ogólnej, zwanymi dalej "drogami ewakuacyjnymi". Wyznaczone w szkole drogi ewakuacyjne były właściwie oznakowane i łatwo dostępne. Przebieg drogi ewakuacyjnej według oznaczeń był zgodny z przebiegiem tej drogi na planie.

W wyniku przeprowadzonych oględzin budynku Liceum ustalono, że na tablicach Planów ewakuacyjnych umieszczonych na parterze nie wskazano trzech oznakowanych wyjść ewakuacyjnych, do których prowadziły znaki umieszczone na korytarzach, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Ponadto stwierdzono, że nawierzchnia boiska jest popękana oraz pofałdowana, co może stanowić zagrożenie dla przebywających tam uczniów. Stwierdzono również brak skrzydła bramy od strony boiska.

Dyrektor wielokrotnie występował do Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Łodzi o środki finansowe na niezbędne prace remontowe w budynku i na terenie Szkoły. Jednakże do tej pory Szkoła nie otrzymała środków na ich realizację. Dlatego też celem zapewnienia bezpieczeństwa uczniom Dyrektor wyłączył z użytkowania boisko szkolne, którego nawierzchnia oraz ogrodzenie mogły stanowić zagrożenie dla jego użytkowników. Zajęcia z wychowania fizycznego na powietrzu odbywały się na terenie Parku Widzewskiego, gdzie funkcjonuje plenerowa siłownia. W czasie przerw w okresie letnim uczniowie mogli korzystać z terenu patio, który jest ogrodzony i nie ma możliwości wydostania się na zewnątrz Szkoły. Z użytkowania wyłączono również pomieszczenie służące za bufet z uwagi na przeciekający dach.

(akta kontroli str. 229-247, 281-365)

W szkole siedem pomieszczeń¹⁴ wyposażono w apteczki zaopatrzone w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy i instrukcję o zasadach udzielania tej pomocy. W pięciu apteczkach ujawniono przypadki przekroczenia terminów ważności zawartych w nich materiałów, co opisano w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 232-247)

1.7. Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach, Dyrektor, co najmniej raz w roku, dokonuje kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, oraz określa kierunki ich poprawy. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzano właściwe przygotowanie placówki do zajęć. Natomiast działania podjęte na rzecz poprawy warunków pracy i nauki polegały na odmalowaniu ścian, usunięciu ubytków w tynku, jak również wyłączeniu z użytkowania boiska szkolnego czy świetlicy. Z ustaleń kontroli sporządzano protokoły. Niemniej, Dyrektor nie przekazał sporządzanych w latach szkolnych 2018/2019 oraz 2019/2020 kopii protokołów¹⁵ organowi prowadzącemu, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. Dyrektor przesłał natomiast do Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Łodzi *Ocenę stanu bezpieczeństwa higieny pracy* za lata 2018¹⁶ i 2019¹⁷.

(akta kontroli str. 302-327, 418)

¹⁴ Pokój nauczycielski, sala gimnastyczna mała i duża, pokój pielęgniarki, sekretariat, dyżurka, pokój pracownika administracyjnego

¹⁵ Protokoły z dn. 30.08.2018 r., 8.05.2019 r., 30.08.2019 r., 2.06.2020 r.

¹⁶ Z dn. 28.02.2019 r.

¹⁷ Z dn. 10.02.2020 r.

1.8. Szkoła nie uczestniczyła w realizacji zadań w ramach programu „Bezpieczna+”, ani w ramach „Programu ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem bezpieczniej im. Władysława Stasiaka na lata 2018-2020”.

(akta kontroli str. 281-285)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W „Procedurze reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w XXIII LO w Łodzi” nie przypisano konkretnego sygnału powiadamiania do zidentyfikowanego zagrożenia oraz nie ustalono sygnałów określających odwołanie wcześniej ogłoszonego alarmu. Ponadto, na planach ewakuacyjnych nie zostało wprowadzone oznaczenie „Tutaj jesteś”, które zwiększałoby czytelność tych planów zwłaszcza dla uczniów nowo przybyłych do Szkoły.

Dyrektor potwierdziła, że w przyjętej procedurze nie uwzględniono sygnału do ewakuacji dla innego powodu niż zagrożenie pożarowe. Niemniej *instruktaż słowny pracowników obejmował dwa rodzaje alarmu: trzy krótkie sygnały dzwonka – ewakuacja pożarowa, trzy długie sygnały dzwonka – alarm terrorystyczny, barykadowanie, bez ewakuacji.*

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora, każdy z nowoprzyjętych uczniów zaznajamiany jest z procedurą ewakuacyjną oraz instruowany jest jak poruszać się po szkole w trakcie ewakuacji. Instrukcje te wielokrotnie są omawiane na zajęciach wychowawczych oraz na zajęciach z edukacji dla bezpieczeństwa w klasach na wszystkich poziomach. Ma to wyrobić w uczniach nawyk natychmiastowej reakcji w przypadku pojawienia się zagrożenia, a tym samym sprawnego poruszania się po terenie szkoły niezależnie od miejsca, w którym uczeń przebywa w momencie ogłoszenia ewakuacji. Ważne jest by uczeń, nauczyciel potrafili korzystać z dróg ewakuacyjnych kierując się przede wszystkim oznakowaniem na ścianach, bez konieczności studiowania planów. Informacja tu jesteś zostanie naniesiona na plan.

(akta kontroli str. 232-247, 390-396, 409-410)

2. Na tablicach Planów ewakuacyjnych umieszczonych na parterze nie wskazano trzech oznakowanych wyjść ewakuacyjnych, do których prowadziły znaki umieszczone na korytarzach.

Dyrektor wyjaśniła, że *dwa wejścia, które zostały oznakowane i nie zostały wskazane na tablicach nie były wykorzystywane od momentu wykonania drzwi ewakuacyjnych antypanicznych na sali gimnastycznej, które znajdują się w pobliżu. W trakcie kontroli zdjęto dwie tabliczki zamontowane nad drzwiami, które nie pełniły już funkcji wyjść ewakuacyjnych, tak by oznakowanie było zgodne z Planami ewakuacji. Na Plany naniesiono również brakujące oznaczenie jednego wyjścia (przez bufet).*

(akta kontroli str. 229-247, 281-365)

3. Poza apteczkami usytuowanymi w pokoju referenta ds. gospodarczych oraz na dyżurce, w pozostałych zestawach I pomocy (pięciu) ujawniono przypadki przekroczenia terminów ważności zawartych w nich materiałów opatrunkowych (bandaże i gazy w nienaruszonych opakowaniach), a także innych środków:

- w apteczce w pokoju pielęgniarki: tabletki rozpuszczalne calcium c, foxill żel, laremid, nifuroksazyd, halset (data ważności ww. leków przekroczone była od 4 do 6 miesięcy);

- w apteczce przypisanej do małej sali gimnastycznej: koc termiczny (październik 2017 r.), metafen, altacet (data ważności ww. leków przekroczona była od 3 do 5 miesięcy);

- w apteczce przypisanej do dużej sali gimnastycznej: bandaże i gazy bez opakowań, spray chłodzący (termin ważności upłynął w 2015 r.). Apteczka przypisana do dużej sali gimnastycznej znajdowała się w sekretariacie, zaś w pomieszczeniu socjalno-magazynowym przy sali znajdował się karton, w którym umieszczono luzem zapakowane i rozpakowane środki opatrunkowe.

Dyrektor wyjaśnił, że *przeterminowane środki opatrunkowe i materiały medyczne zostały usunięte, a nauczyciele pouczeni w tym zakresie*. Dyrektor zobowiązał się również do uzupełnienia apteczek nowymi lekami i środkami opatrunkowymi.

(akta kontroli str. 232-247, 281-285)

4. Dyrektor nie przesłał czterech protokołów z przeprowadzonych przeglądów warunków pracy i nauki do organu prowadzącego, co było niezgodne z § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

Dyrektor wyjaśnił, że *protokoły nie były przekazywane do organu nadzorującego, który też nigdy nie zwrócił uwagi na ich brak ze strony szkoły. Jednakże za pośrednictwem platformy epuap przekazano do organu nadzorującego ocenę stanu bezpieczeństwa i higieny pracy za rok 2018 i 2019*.

(akta kontroli str. 281-285, 302-327)

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor podejmował systematyczne działania dla zapewnienia bezpieczeństwa w szkole w sytuacji wystąpienia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Weryfikował także znajomość procedur przez całą społeczność szkolną oraz organizował cykliczne ćwiczenia prowadzone w ramach tych procedur. Ponadto, przeprowadzał systematycznie kontrole zapewnienia bezpiecznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły.

Niemniej w obowiązujących w Liceum procedurach na wypadek wystąpienia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych nie określono sygnału powiadamiania dla zidentyfikowanego zagrożenia oraz nie ustalono także sygnałów określających odwołanie wcześniej ogłoszonego alarmu. W szkolnych apteczkach pierwszej pomocy ujawniono produkty z przekroczoną datą ważności. Ponadto, Dyrektor nie dopełnił obowiązku przekazania protokołów z przeprowadzonych przeglądów warunków pracy i nauki do organu prowadzącego wynikającego z § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

2. Działania dla zapewnienia bezpieczeństwa w szkołach w sytuacji wystąpienia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych

Opis stanu faktycznego

2.1. W kontrolowanym okresie w Liceum funkcjonowały tzw. klasy ratownicze, w których wybrane zajęcia prowadzone były w wspólnie z ratownikami medycznymi. Ponadto Liceum współpracowało z Państwową Straż Pożarną w zakresie organizacji ćwiczeń ewakuacji oraz prowadzenia zajęć z ratownictwa katastrof. Zajęcia warsztatowe i praktyczne odbywały się pod merytoryczną opieką przedstawicieli straży pożarnej. W badanym okresie prowadzono działania edukacyjno-informacyjne wśród uczniów w zakresie potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, a uczniowie Liceum brali udział w licznych warsztatach, wycieczkach i spotkaniach w celu poszerzenia wiedzy

o bezpieczeństwie i kształtowaniu właściwych postaw wobec zagrożeń. Szkoła brała również udział w programie „Szkoła promująca zdrowie”.

(akta kontroli str. 366-389)

2.2. Dyrektor w celu wspierania prowadzonej działalności w zakresie zapobiegania zagrożeniom wewnętrznym i zewnętrznym i poprawy bezpieczeństwa, w tym upowszechniania wśród dzieci i młodzieży wiedzy o bezpieczeństwie oraz kształtowania właściwych postaw uczniów wobec zagrożeń i sytuacji nadzwyczajnych, prowadził współpracę m.in.: z Komendą Miejską Policji, Strażą Miejską, Strażą Pożarną, Polskim Czerwonym Krzyżem, czy Centrum Dialogu im. M. Edelmana w Łodzi.

(akta kontroli str. 366-389)

2.3. W 2018 r. Oddział ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Departamencie Obsługi i Administracji Urzędu Miasta Łodzi przeprowadził w Szkole kontrolę w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, nie stwierdzając nieprawidłowości. Jednakże w uwagach w protokole wskazano, że udzielono ustnej porady dotyczącej wyposażenia apteczki pierwszej pomocy.

W wyniku kontroli przeprowadzonej w 2018 r., organ kontrolny – Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi, stwierdził niespełnienie w budynku Szkoły wymagań określonych w przepisach o ochronie przeciwpożarowej. Nieprawidłowości dotyczyły m.in.: braku w budynku instalacji wodociągowej przeciwpożarowej – hydrantów wewnętrznych, braku przeciwpożarowego wyłącznika prądu. Kondygnacja podpiwniczenia nie została zamknięta drzwiami o klasie odporności ogniowej co najmniej EI 30 od pozostałej części obiektu. Ponadto kontrolujący wskazał, że klatki schodowe nie zostały obudowane – oddzielnie od poszczególnych kondygnacji, a także nie zostały wyposażone w urządzenia do usuwania dymu. Wskazane nieprawidłowości stanowiły podstawę do uznania budynku za zagrażający życiu ludzi zgodnie z § 16 ust. 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów¹⁸.

Dyrektor Szkoły przekazał informację z kontroli do organu prowadzącego wraz z informacją o podjętych działaniach celem usunięcia nieprawidłowości. Jednocześnie zwrócił się do organu o fundusze celem usunięcia nieprawidłowości.

W 2019 r. Łódzki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny przeprowadził kontrolę w zakresie oceny stanu sanitarnego placówki stwierdzając niewłaściwy stan sanitarno-techniczny ścian i sufitów w korytarzu na parterze oraz części korytarza na I piętrze, a także w bibliotece, czytelní i pracowni chemicznej, jak również podłogi w małej sali gimnastycznej. Termin realizacji zaleceń został wyznaczony na 31 sierpnia 2020 r. Ponadto w 2019 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Łodzi (dalej: Inspektor Nadzoru) wszczął postępowanie administracyjne z urzędu w sprawie stanu technicznego dachu części budynku nad biblioteką, czytelníą i jadalnią Liceum. W czerwcu 2020 r. Inspektor Nadzoru wydał dwie decyzje nakazowe w ww. zakresie. Pierwsza¹⁹ dotyczyła przedłożenia sporządzonej przez odpowiednio uprawnioną osobę ekspertyzy technicznej (wraz z projektem budowlanym określającym sposób usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości) dotyczącej stanu technicznego budynku Szkoły. Druga decyzja²⁰ nakazywała usunięcie stwierdzonego zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi oraz niebezpieczeństwa mienia, jakie stwarza budynek Liceum (...) poprzez

¹⁸ Dz.U. 2010 nr 109, poz. 719 ze zm.

¹⁹ Decyzja nr 408/2020 z dn. 26.06.2020 r.

²⁰ Decyzja nr 473/2020 z dn. 26.06.2020 r.

zabezpieczenie siatką północno-wschodniego narożnika „świetlicy” oraz wydzielenie taśmą strefy bezpieczeństwa w odległości 4 m od budynku wraz z oznakowaniem tablicami ostrzegawczymi o grożącym niebezpieczeństwie.

Dyrektor wielokrotnie występował z pismami do organu prowadzącego informując o stanie technicznym budynku oraz zapotrzebowaniu na środki finansowe niezbędne do zabezpieczenia budynku. W odpowiedzi na pisma Dyrektora Liceum, Wydział Edukacji Urzędu Miasta Łodzi informował, że czyni starania o pozyskanie dodatkowych środków finansowych na wykonanie niezbędnych prac remontowych.

(akta kontroli str. 255-267, 358-365, 421-448)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor Szkoły podejmował efektywną współpracę z innymi instytucjami zajmującymi się sprawami bezpieczeństwa. Uczniowie i pracownicy Szkoły uczestniczyli w warsztatach i szkoleniach uświadamiających właściwe postawy w sytuacji zagrożenia. Ponadto, Dyrektor wielokrotnie informował organ prowadzący o zaleceniach i opiniach wydanych przez organy zewnętrzne po kontrolach związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym i zewnętrznym Szkoły oraz zgłaszał zapotrzebowanie na środki finansowe niezbędne do realizacji wytycznych.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Uzupełnienie „Procedur reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w XXIII LO w Łodzi” w zakresie przypisania konkretnych sygnałów powiadamiania do zidentyfikowanego zagrożenia oraz sygnałów określających odwołanie wcześniej ogłoszonego alarmu.
2. Bieżące monitorowanie terminów ważności środków opatrunkowych i materiałów medycznych w apteczkach na terenie szkoły.
3. Przekazanie protokołów z przeprowadzonych przeglądów warunków pracy i nauki z dn. 30.08.2018 r., 8.05.2019 r., 30.08.2019 r., 2.06.2020 r. do organu prowadzącego, zgodnie z § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 30 lipca 2020 r.

Kontroler
Małgorzata Chojnacka
Specjalista k.p.

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
Dyrektor
Przemysław Szewczyk

podpis